

Latweeschu Awises.

49. gaddagahjums.

No. 51.

Trefchdeenā, 23. Dezember (4. Januar).

1870.

Latweeschu Awises lihds ar saweem veelikumeem makfa par gaddu 70 kap. fudr.

Zelgawā pefuhohst . . . . 1 rubl. f.
zittur aissuhohst ta larva ween: 70 kap. f.
effpedizja: 19½ kap. f.
posta nauda: 10½ kap. f.

pavissam: 1 rubl. f.

Ja-apstelle: Zelgawā awishu namnū pee Janischewski, Mihgā pee Daniel Minus, teatera un wehwera eelas luhri un pee Dr. Buchholz, leelu Aleksander eelā Nr. 18. Wissi mahzitai, Skohlmeisteri, pagasta walditai, skrihwei un zitti tautas draugi teek luhgti, lai laffitajeem apghada apstellefchanu. — Redakteera adresse: Pastor Saltranomie Luttringen, pr. Frauenburg, Kurland.

Rahditaj: Mihleem laffitajeem siina un luhgschana. Bisjaunakahs siinas. Karra siinas. Daschadas siinas. Par seemele vlahsmu. Skohlmeisteri sapulze Rindē (Kursemme) ic. Par „Krewinneem“ Kursemme. Siina skohlmeistereem var jaunu skolas grammatiku. Atkal jau. Siina par Frangijas lantfahrti. Atbildas. Naudas turgus. Lobbibas un pretschu turgus. Sluddinashanas.

Mihleem laffitajeem siina un luhgschana.

Latw. awises ar saweem bañizas un skolas peelikumeem isnahls tapat kā lihds schim par to paschu makfu, 1 rubli, arri us jaunu, 1871. gaddu. Tas tad buhs ar Deewa palihgu tas 50tais gadda gahjums. Effam nodohmajuschi par peeminnu schim Latw. awishu selta kahsahn latram nahkoscha gadda awishu nehmajam kahdu mihiu peeminnu lihds ar awisehm pefuhohst. Rahda ta buhs, to redsefeet sawā laikā. Bet lai wiss darbs no muhsu pusses warretu ar ihstu preeku un pa kahrtai notilt, tad luhdsam wissus tohs, kas muhsu Latw. awises gribbehs atkal us jaunu turreht, lai pee laika tahs apstelle; usdohschana nems pretti kā wirsu peeminnehts, wissas weetās. Wehl reis luhdsam apstellefchanu pee laika darriht, lai sinnatum, zif likt drukkaht, ka wissus warram apgahdaht.

Latw. aw. apgahdatajs.

Bisjaunakahs siinas.

Bordo 29. (17.) Dezbr. Generals Schansi Frantschū karra ministeriem laisch zaur telegrafu no Lemang pilehta (u) seemele-walkara puss. no Orlean) siinas, ka effoht isdeweess pee Montoar Wahzeem peepeschū usbrukt un pehz styras kahschanaahs teem atkrent 100 sangatus, ratus un zittas karra leetas.

Albert 30. (18.) Dezbr. Ulahnu wirsneeks Pestel ar 6 ulahnu rohtahm 3 bataljonus Frantschūs pee Longpré irr uswarrejis un teem 3 karrogus, 10 wirsneekus un 230 sal-datus irr atachmis. Pascheem 6 saldati tappa eewainoti.

Briffele 30. (18.) Dezbr. Frantschū 21. diwissjas generalis pawehlejsi, ka wissus schahs diwissjas wirsneekus buhs nodoh karra teefai tamdehl, ka wian, kad teem bija pawehlehts us Duhr pilsehti eenaibneekem pretti eet, wissi bij behguschi un wissadus mellus laudis laidis.

Florenz 30. (18.) Dezbr. Lehninsch Wiktor Emanuel us Rohmu noreisojis un tur no laudihm ar leelu gohdu un preeku tappa apfweizinhats. Treschā deenā atkal pohrbran- zis mohjās un Rohmas nabagus apdahwinajis ar 200,000 frankeem.

London 31. (19.) Dezbr. Graf Bismarks zaur Seemele-Amerikas fuhtitu Jules Favrim dewis sumah, ka Frangijas ahrigu leetu ministerim tohpoht atwelehts no Parises

zaur Pruhschu aplenzeshanas rindu us Londones konferenzi reisoht. Kā awises siano Jules Favre pats us Londoni reisojis.

Madrid 31. (19.) Dezbr. Jaunais Spanijas Lehninsch Kartajenas pilsehī abrauzis un ar wissu peeflahfigu gohdu tappa fanents. Madridē us generalu Prim tappa schauts un ūkis ūkri eewainohsts, ta ka jau 30. (18.) Dezbr. 9½ walkarā nomirra. 1. Januar 1871 (20. Dezbr. 1870) us heidsamu duffeschanas weetu tappa pawaddihts. Deewēsum kā jaunam Lehninsch tā patiks?!

R. S—z.

Karra siinas.

Pee paschās Parises katu deen kahda masa fasturme, bet Pruhschu mahzejus tā sagaida, ka teem ja-eet aipakla. Genehmuschees, ka ar ūkli sumtees us preefschu, eepakkal tad no hatterijahm laisch us wissahm pushebm granat bum-bas; bet pa leelai dalkai irr tik gaifa ūldischana. Tā 21. Dezbr. sweeda us weenu lehgera dallu 350 bumbas, wissas plihsa un tomeahr tik 1 Wahz. tikla drusku eewainohsts. Sinenas ka ne-eet wiš arweenu tā. Weenu deen no 1 paschās bumbas, kas plihsa, tappa 13 Bairi apkauti. Frantscheem irr ittin labbi leelée gabbali, nesen schahwa tahlahk ka us wesselu juhdī, bet ūkhe nau kusinajami, tohs weeglafohō taggad ūkapejoht us muhru ahrpussi, lai lihdsstrahda. Beid-samajā sturmē us ahrpussi atkal flitti gahjīs. 26. Dez-

ber rihta pussē no Parisē muhreem leeli pulki Frantschū bijuschi no strohpā ißlhdoushi, staigajuschi schurp un turp, bet nau prohvejuschi ko darricht.

Parisē paschā irr dwehseiu skaitischau turrejuschi, lai sinnatu, kā ehdamo dalliit un waj neslehpjahs tāhds no farra deenesta. Walkards dauds eelas jau paleet tumjā, jo dedsama truhst. Naktis fālsi libds s grahoi. Kahda johku lappa par truhfumu Parisē runnadamā falka, kā agraki Parisneek ar bailigu gihini staigajuschi pa leelo svehru dahrsu, bet taggad svehri aij restehm rāhdoht it bailigas azzis, redsedami kā laudis nebz winneem jau laisahs. — Bet us meeru kā nedohma tā nedohma.

Pee Boar armijas nekāhdi swarrigi notiskumi nau notikuschi, Pruhfschi stāhw lehgerds ap Tukri.

No Liones 25 tuhst, farra wiheri nogahjuschi us Vesanson pussi un gribb tur saweem Frantschū brahleem palihgā eet. Zellahs un zellahs arween jaunas armijas.

1½ juhdes no Amien us seemekrīta pussi 25. Dezember Frantschū seemel armija, kas 60 tuhst. leela, tappa safauta no Wahzu pirmahs armijas, 8 zeenii eemēti un wairahk kā tuhksiosch dīshwu un wesselu saldatu fakerti. Frantschi wehl paschū seemosvēktu wakkar sahpuschi atkal Pruhfscheem wirsu mahktees, bet Manteufel generalis tohs atfittis un dīnnees pafkal leelu gabbali, komehr kibduschi.

No Bordo rāksta, kā Frantschū skahde no 1. libds 10. Dezember wairahk kā pee 50 tuhst, rehkinama. Tukrē ween gulloht lahdū 12 tuhst. faschauti, ihpaschi Wahzu leelē gabballi darroht breesmigu vohstu.

No Versall Bismarka grafs 14. Dezbr. ißlaids rākstu pee zittahm waldbahm, kurrā atsaufdamees us to, kā dauds Frantschū wirsneeki, kas sanemēti sawu gohda wahrdū dewuschi, kā schinni karrā nekarrohs libds un us to valaisti leelākā swabbaidā, tomehr sawu gohda wahrdū par neeku turredami irr isbehguschi un farro libds. — Tāpat orri kā Frantschū waldiba nerajahs tāhdus behgoschus par karrotajeem peenemēt — kād dārra sinnamū lai nebrihnahs, kā us preefschu newarrehs wairs arri gohda wiherem us winnu wahrdū ustizieht.

No Kreewsemmes, Galantes un pahwesta apsweizinaschanaas grahamatas nahkusbas pee Pruhfschu lehnina, kam Leisara wahrohs pasneegts. — Par kaufchanohs pee Muits nahk kāhtakas sūnas; bei teem 700 wiherem wehl ir Frantscheem atrenitas daschas erohtschu un munizjas magasnas.

No Wahzsemmes nahk armeenu jaunas regimenter flahit un dohdahs us Parisē pussi; wedd arri wehl leelohs gabbalus, kaut gan jau leekahs, kā tee kā fūssetka farri us Parisi issteepiti; effoh leels pulks lahdū, kas 10 poħdu lohdes splauj pretti.

Frantschi newarredami nekury kluht, nemm atkal wissadus mellus palihgā, lai warretu sawejus eedrohscināht. Weena no tāhdahm, kā laudis ißlaidschi un pee kuras ne putteklits tāsnibas, skann tā: „Parisē atswabbinata, Bismarks ar saweem 80 tuhst. Versallā eeslehgiti. 50 tuhst. Pruhfschu sanemēti, 50 leel. gabballi muhsu rohkās, 200 aissagloti; prinz Kahrliim norahwa lohde galwu; (tahlahk flām) — 25 tuhst. Pruhfschu noslihka Main uppē. Bismarks ewainohs un sanemēti ar wissahm naudahm un kanzeljahm. Lehninsch jau libds Mezzei tizzis, behg us mājhahm; 15 tuhst. wehrschi eet māurodāni Parisē, ehdamo dewsgan u. t. j. pr.“ Waj tur pāscheem Frantscheem nau

jadusmojahs, kād ohtru deen jadisēd, kā pawissam ohtradi leeta stāhw.

Garibaldis stāhw pee Bohn (Deenw. no Dischon); no Liones turp suhiti leelē gabballi, kas libds schim truhka. Zitti gribb kā Garibaldi leekoht waldbās fungu pulka.

Frantschi grībbedami atreehtees, isdewuschi pawehli wissus Wahzeeschus arri no Indijas kolonijsahm raidiht ahrā. G kā gohda prahs!

Napoleons tik jau gribbedams eedraudsetees ar saweem agrakeem farra wiherem, irr nosuhitijs us Dresdeni pee faktajeeem Frantscheem daschadas schinkibas, bet schē tahs atraidijuschi atpakkal, jo negribb neko wairs no Napoleona sunnah.

Versallā 18. Dez. pulks 2 lehninsch sanemēta atbrautuschohs Wahzu waltsrahtes suhritoħs, kas tam rākstu pasneedsa par nupat beigreem darbeem un wissu dohmahm. Wissi lehninsch vilis pederriji bis flahit, Pruhfschu printsfhi un zitti Wahzsemmes waldeineeki, kas schim brihscham lehnina tuwumā. Presidents Simsons lassija atnesto grahamatu preefschi un lehninsch ar telegrāsu laida atbildas wahrdus atpakkal us Berlini.

No Parisē 21. Dez. Frantschi atkal mehginaja us ahrunahk, bet tikkā fadischi atpakkal; wairahk kā tuhksots neewainotu kritta Pruhfschu rohkās.

Tukrē irr no Wahzeem eemēta. 19. diwisione pēegahju libds tiltam redseja, kā pilfehtneeki dohma us pretti turrechanohs; sahka tād laist sawas granat bumbas pilfetta eelschā. Biż jau kāhdas 30 eesweestas, te pilfetta mettahs zittā prahs, lilla uswilki balto karrogū par sihni, kā gribb padohtees. Wahzu diwisione ar to meerā, panemha dselszelli sawā sunnā un nomeltahs lehgeri. — Septiāns weetās leeli tilti, kas wedd par Boar uppi, irr jau Frantscheem nophoristi, bet Wahzeeschis nemmā jāur to neleekahs aiskawetees, jo teem wissas leetas libds, kā warr tuhda jaunu taisħt. — Frantschi pagaidu waldiba nespēhdama deewsgan sawus farra pulks us pretti turrechanohs eelarfeħt, nemm wissadas gudribas palihgā; regimentehm, kas eet kaufschā, nahk eepakkal ihpaschi schandaru pulki, kam usdohts us to luħkoħt, waj tāhds nepabehg, jeb neßlapstāhs; tāhdus buhs tuhda us weetas nomaitaħt, zittein par mahzib. Tāpat pebz waldbās spredu ma karis pilfetta komandants, kas sawu pilfētu padewis, toħp farra teefai nodohs un tā galwa bijusi nebijusi. Ossiedħis nū gan waj dauds wairahk schirmees, kād tā no pakkas sunna. 21. Dezember Wahzu generalis Voigt Nez ar saweem leeleem gabbaleem un jahjejeem atfitt 6 tuhst. militħus us Tukres pussi. Pruhfscheem darbs nau wis weeglis, jo zeemu no zeema duħschigi ween nimmotees, tik teek us preefschu.

No Langr pilfetta sunno, kā Wahzi tur usgahjuschi 4 lehgerisħħos Frantschus un tohs ißlhdinojuschi, labba teesa no sunteħm un munizjas atkal panemta.

Pret Belfor, kas wehl tāhdahs, saħħs nu jo stipri sunmetees, weddoħt labbi prahwas leelohs gabbalus flahit, kas tur nu lai sawu darbu strahda; Sirgu weetā pee braufschanas nemmoht wehrschi, apfalloħt laħjas un tād tilfhee lai kahpj. S.

Daschadas sinnae.

No ohremmehm.

Deht Luksemburgas strihdes griib par spreedeju nemt Amerikas brihwalsts waldibu.

No Hamburgas tohp sinnohts 21. Dez.: Kad nu dauds faktetu Frantschu offizeeru, kas taggad Wahzemme miht, neturreahs gohdam un irr daschlahrtigi mehginauschi isbehgt, tad no Wahzu waldisas nospreestis, ka wifseem lihsbeedreem buhs atbildigeem buht, ja kahds wirfneeks no wirnu pulka pabehg. Par satru pabehguscho tays ik no 10 weens islohschts un to siks fuhrakā zeetumā, kamohr behgli rohkā dabuhn. Redsehs waj tas nelihsch. — Dauds weetahm faktete fahk valusu mestees us weenu rohku un waktnekeem jo sirdigi jasarga. Kehnisch usdewis generalim Falkenstein apbraukahf wiffas tahs weetas, kur fakteto pulki atrohdami, lai reds waj wiffs pa fahrtai.

— Pee Hamburgas Elbes uppe tik stipri nosallusi, ka kahjineek eet drohschi pahri.

No Franzijas pusses J. Fawr kungs brauks us Londoni Kreewijas-Turku leetā 3. Janwar lihs fehdeht un spreest. Bismarka k. pefuhitjis parahdichanu, ka ware drohschi nahkt zour Wahzu lehgeri zauri.

No Spanijas. Bourbonu prinjis Karlos, kam arri mutte feekaloja pehz Spanijas kehnina krohna, isdūidis, ka zits jau nu iswehlehts, irr islaidis grahmatu, kurrā fakka, ka schim nemas tas nepalihkoht, ka Italijs kehnisch darra, sawam deblam atwchledams peenemt Spanijas kehnina weetu. Schi weetina tik winna familijai prekriftiht un lai wissa važaule arri sinnoht, ka schee ne-likschoties nemas schaubitees, kamehr to panahfchoht. Weidohti skaidri luhgschu nakhdamas pee Spaneescheem, isteiz, kahds winsch derrigs buhtoht. Bet kas tevi S.

No eelschsemmehm.

Jelgawa. Bettortdeen 10. Dezember pehz pusdeengs pulstien 1, 17 min., ka jau muhfu kalenderes to arri rahda, skattishahn it brangu faules aptumfchoshana. Skattishana bij jaunka un isdewiga, jo gaisi wisvahri bij skaidri, faule spohschi spihdeja, retti kur kahds duhnu mahkulichts bij pee debbes. Aptumfchoshana faulē eefahfahs no seemeta appakschusses, kur mehnes winna lihda gorram, arri bes glahses ar plikkahn azzihm melno mehnes lohdi redsejahn. Dauds kungi turreja pee azzihm melnas glahses, kas no ugguns leefmas apmelnotas, lai faules starri azzis ne-apshwilbo, ir pat skohlas sehni un burschi, zits no glahses nemannoht melnu deggumu aissmehejis, it jaunmigi zaur glahsitehn fauli apluhkoja. Ir te dasch johku stikkis, ka jau mehds wissur buht, notika. Zaur glahsi luhkojohf kahdam jaunkungam eet gorram diwi freileenes, ir winnas skattahs us fauli; jaunkungs gribbedams winnas gohdahf, peedahwa sawu glahsi, bet winnas smaididamas attenzina un pahri fohtu

gahjuſchās, skattahs labbahk zaur sawu mufsi zauri faulē, un jaunkungam johkus rohda, it ka fazzidamas: „Ko juhs wihrischki skatteeterus us tablu fauliti, labbahk luhkojeet us munis, kas klahaku effam.“ Arri riktigi gan! — Bet te schihdela fuhrmannitis bijis kur nebujis klah — jauta, waj kur nebrauks; winsch dabuhn par atbildu: „brauz labbahk schihdin mahja, schowakkar jau tilpat pee mehnes nelliuhsim.“ Schihdinch prohjam laisdams sakka: „Ko tad neekus no mehnes runnah, mehnes jau wehl nau nemas uslehzis, jo faulite wehl labba gabbalinā, labbahk wehl pabraukschu pa Jelgawas eelshim, ko papelnidamees.“ — Tahdu vilnigu foules aptumfchoshana, kahda schoreis bij, tik pehz 17 gaddeem aikal dabuſim redseht. Aikal 25. Dezember sch. g. puszell 10. waktara redsejim appakas semmes lohdes ehnu mehnesim preefschā stahjotees un mehs to tad fauksim par — mehnes aptumfchoshana; tad tik Deews dohtu labbu skaidru debbesi. — Swehtdeen 6. Dezember ka fahla snigt, ta tad snigga — lai gan pastarpam smalki — kahdas pahri deenās no weetas un pehz tam pee skaidras debbes eestahjahē falla un ta tad falla isgahjuſchās deenās lihs 24 grahdi. Baldeewē Deewam, it nohtigi arri waijadseja sneega un labbas salas, lai labs zella laiks buhtu un lai seemas lauki drohschaki appaksch sneega dekkā warretu pahrgulleht. — Jelgaweeeki laisch aikal ar jaunmohdes fliddahm par leddu ka putt ween. — Kad vahr pilsehtu lubko, tad duhmu stabi is skursteeneem augstu gaifā kahpdamī isskattahs ka kohku birse, un lauzenekeem atgahdina, ka nu pee labba zella laika nohtigi irr waijadsgs pilsehtnekeem malku peewest. Tadeht, neeemirsteet kawus pilsehtneekus un apgahdajeet lehtaku kuiramo! — — — A. H.—n.

— Kattofu biskaps Telschōs, kurrām arri kattolu draudses Kursemme padohas, us preefschu turrehs sawu dshwolli Jelgawā un irr jau us schejeeni atnahzis.

No Kandawas pusses tai 10. Dezember. Lai gan Deewa wahrdi skaidri fakka: Dohdat Keisaram, kas Keisaram peedert, tad to mehr muhfu puse dauds lauschu — it ihpachi no gahjeu fahrtas — ta pehrnjā ka orri schinni gaddā negribb wairas ar labbu prahtu sawu galwas naudu makfaht. Tee fakka, effoh bijis awises lassoms, ka galwas naudu buhshoht nozelt un tai weetā nemfchoht krohnis makfu no seimes. Gan teesa, ka awises to sinnoja, ka waldiba dohma ta darriht un scho leetu leek apspreest. Bet dauds to tizz, tahts lilkums jau pateesi effoht isnahzis, tik kungi neleckoht to isfluddingat, lai winneem nebuhtu par leelajeem seimes gabbaleem krohni nodohschanas jamaksa. Zittā pagastā tee melsch, ka pagasta waldibas mezzalam effoh lungi mahju renti atlqidis, lai tik schis galwas naudu no laudihm peedshiu. Aikal zittā pagastā irr falpi lihs Jelgawu un Rihgu braukuschi par scho leetu pee augstakahm teefahm mekleht. Buhtu labbi, ja sawahm teefahm netizzedami, tee pee augstakahm buhtu padohmu prassijuschi. Bet ka rahdahs, tad laitam

tā nau bijis. Schenks par fcho leetu runnajoht un spreeschoht, atgaddijees kahds blehdis, scheem par teesas lungu peedewees, teikdams, lai galwas naudu nemaksocht, wisch buhschoht par to gahdaht, ka teem ne kapeika nebuhschoht jamakfa, pahnahfchoht pawehleschana pee pagasta teesas. Gaida un gaida bet newarr tahdu pawehleschanu sagaidiht. Atkal zitti, kas tahdahm blehnahm gan netizz, melle scha un tā no galwas naudas mafschanas atswabbinates, issikdamees par srimmeem, kaut gan weffeli kā rutki, job teikdamees par tukschineeem, kas ne-effoht neko pelnijuschi. Bits atkal til pufi no galwas naudas gribb taggad mafsaht, to oħru pufi atkal pawassari, lai gan pehz angstaku teesu pawehleschanas wissa galwas nauda jau ruddeni nomafajama. Tadehk dauds pagastu waldbahm leelu leelahs libbeles ar to galwas naudas peedfischanu. Negribb tuhliht tik zeeti tam nemakatajam useet wirfū, noleek gan terminu, pehz terminu, bet parahdneeki par to mas behda.

No Leepajas pusses, ta 15. Dezember. — Tad tā fihwa seema kā seema! Kas to buhtu dohmajis! No 17. Novembera lihds fcho baltu deenu falst kā falst kā jehoggi sprahgst. Duschdeen lihds 20 grahdū. — Nam malkas truhkums, teem buhs gruhki. — Teiz, ka no pat Embobtes lihds Randawas pilsehtam un arri us Kuldigas pufi effoht brangs kammanu zeffch; bet pec mums fneega lohti maggums, tikkai knappy balta semmite tā ka par saħles zeffeem gan warri pawisinatees; bet dischzelli plifki. Kaut ir mums Deewi fneega debbesi usraidiut! Buhtu tad tas leelais fals jo pazefchams un weegħaki pabrauzams! Bairamees, ka atkal pehz ta leela falla — nahlofchu gaddu fafsu wassarū nesagaidam! — Deewa finna gan jau buhs! — Lai żerrejxam us Winnu, Winsch gan gahdahs, kas mums buhs par labbu un fweħtibū!!

Kā Leepajas Wahzu awies raksta, tad jau 5. Dezemberi effoht no Leepajas d'seljes zetta ta 204 werste, ajs Schauteem, pabeigta ar fleedehm likt. — No ohtras (Leischu pusses) effoht jau 82. werste no Efkahni, fchi pus Datnowa stanzijs, gattawa, tā kā tik kahda juhdse semmes ar fleedehm wehl leekama, tad buhs jau wijs d'seljes zeffch gattaw. — Kā dsird, tad żerrejohht nahlofchu pawassari ween u zetta datlu jau brauhschanai atdoht. Brangi un ahtri darbs goħjis!

Ar Leepajas d'selzetta buhwi eet fchiermig iż-żejt se ħażi. No Leepajas pusses jau preċċi 2 nedekbam biż-nogħjujschi lihds 10. stazjoni, prohti Bezagolai (ohtra stazione winnopus Schauteem) tas ir lihds 204 werstei. No Efkahneem atkal naħk pretti, tā kā tik wehl 10 werstes starpā. Dsird ka jau nahlofchā yawassarā 1871 zetta gabbalu buhschoht atweħleħt brauhschanai.

Tahs d'selzetta stazjones effoht no Leepajas pusses reħķinajoht tā nolikta un taifitħas, prohti: Leepaja, Grohbina, Preekule, Lohscha, Moscheiki, Dobikini, Kurščani, Schauki, Radščiwiłiski, Bezagola, Datnowa,

Schaime, Rejdane, Janowa un Efkahni. — To muischi roħbeschi Kursemme, kur d'seljes zeffch garram jeb zauri eet, buhtu fħee: Grohbina, Gaueesne, Paplakte, Preekule, Bahha, Plejji un Wainode. E. F. S.

Wentspilles ohħts weħl 14. Dezember bij neaissallis, kaut gan u seemespuffi wijs pilns ledhus.

Tukkumā 12. Dezember tappa goħda deena preekam ajswaddita. Saħtes zeen, kungs, barons von Lieven, kas arri Tukkumas ugħġunsidsej fu drības prezidents, fwinnejha fħinni deenā fawas fudraba kahsas. Ugg. d'sieħ-fbeedr. Iohzekki sawā nammā fapuljeju fħees għajja turp un fawu goħda parahd isħanu un laimes weħleħschanas atneħħa. Wiċċi fudrab kahsnekk tappa miħli usnemti un pazeenati un fħlikħrahs ar fırxiqahm weħleħschana, lai Deewi augħiż-zeenitam pahrim leek fweikeem weffleem peedfihwoħt jo dahrgas felta kahsas. Ch. Z.

Var seemela blaħsnu.

Sħis qadis irr tahds bagats ar fħo dabbas jaunkumu, kā retti kahds zits; jo mallu mallas seemela blaħsma irr redseta un apbriħnot, — par ko arri „Latweesħu Awises“ daudskahrt finnas neffuħħas. Kad nu daudsi, fħihs blaħsma buħsħanu neprasdami, par winnu nelahgi spreesħ un tulko, prohti: ka winna pafluddinajoht nahlofħus breesmigus karrus, waqt atkal, winna apsħiħmejħoħt to affinainu karru Trouzija, — tad es — kā jau sawā rakista eekċi Aw. 45. Mra fohliju — għibbu kahdus wahrdus par fħo leetu runnha. Bet arri peeminnu, ka żaur fħo rakku it nebuħt negħibbu fewi par dikti għudru israhdiħt un zittus par mulkeem turreħt un neewaħħt; manna nodħhma tikkai irr: żaur tħam finnatnibahm, zif pats proħtu un ko is-mahġit uħri raksteem isneħmis, — teem, kas par seemela blaħsma tahdas mahnu tizzigas doħmas turr, fħi dabbas jaunkuma buħsħanu zif neżiż iż-żikkadroħt un winna beswaini ib-piex. Jo tas gan peeklah jahs, ka tee wairahk fħollosee toħs zittus tautas braħħus, kam fħolħas mahzibas truhħ, daxxha lectas — bes it kahdas pahrniesħħanu un iż-żmeħħanu — pamahza: — tad ar-żiġi mahnu tizziba un leeka għudriba Latvju tauta pa-wissam beigħtoħs.

Var seemela blaħsma dabbigu buħsħanu lihds fħim tikkai tas ir-żidbiha, ka winna irr kahds elektromagnetistig (spihdekkis*), kas ar muħfu semmes loħdes magnetismu (peewilħschanas speħku) kohpojaha un no fħa usturreħx teek. Tadehk arri naħk, ka tad jo wairahk un gaixchakas seemela blaħsma, jo spiprahks semmes loħdes magnetismus. Un fħa (pr. magnetisma) speħħeks wairojha, kad pa semmes wirfu aktum iż-żidbiha, — tħalli tħalli, kā tam pehz dabbas likkumeen peekriħt. Mah-ne-ispilda, kas tam pehz dabbas likkumeen peekriħt. Mah-

* Elektromagnetistig spihdekkis irr tahds, kas no elektrizitet (sħata speħka) un magnetismu (peewilħschanas speħku), — ar furriem abbeem muħfu semmes loħde bagatigi opħażżeenata, — zeffha.

ziti wihr semmes lohdi eeskatta it kā kahdu pahrwarri leelu magnet addatu, kas tāpat kā tehrauda addata zaur ihpaschu flihpeschānu un ahrdeschānu pulka magnetismu eedabuhn, — un furas gallus tee abbi afs galli (poli) nosihme, ap kurrem semmes lohde apkahrt gresschahs. Tas zaur to teek apgalwohts, ka semmes lohde tāpat kā wassigi pakahrta tehrauda magnet addata, sawu weenu poli turra pret seemleem un oħru pret deenwiddeem. Kad nu semmes lohdei tik labbi seemela kā deenwiddeus gallū atrohnahs magnetismus, talab arri irr peedishwotus deenwiddeus blahsmas un ewehrohts, ka fihis ar seemela blahsmahm tai paċċha laika parahdahs. Deenwiddeus blahsmas lohti retti un tik tad irr redsamas, kad taħs it ihpaschi gaħi spihd; jo semmes lohdes deenwiddeus gallam tik tuwu zilweki nedħiħo, kā seemela gallam, un taħs blahsmas jau no turrenej zeffahs. Tapehz arri deenwiddeus blahsmas waħrs nepeeminneħu. Ta buħschana, ka seemela blahsmas ar semmes lohdes magnetismu fakti fokħpā, atkal zaur to ewehrofchanu teek apgalwota, ka pa to briħdi, kamehr fhi blahsmas redsama, tehrauda magnet addata, — kas sawu spēħku no semmes lohdes magnetisma mantoju, — nestħaw Meerā, bet tāpat kā blahsmas groħsahs un triħż, ir kahdu reis libħiżx ar wiñnu parissam us riħta pufi nogħreħħahs; — tikkliħiż kā blahsmas suddusi, tē magnet addata atkal us sawu peederrigo seemela pufi it rahmi raha. Zaur to arri noteek, ka fugginekk u sawu kompanji newarr palaistees, kad seemela blahsmas spihd. Weħl irr ewehrohts, ka peħz seemela blahsmas stixri weħji zeffahs; tapehz warri gan fazziet, ka seemela blahsmas irraid weħja, bet newis karra praveetis. — Paċċhu seemela blahsmas isskattu es pilnigi ne-aprakstischi; jo to jau iż-żakkien lassitajis fchorudden deewsgan buħs ap-brihnojjs. Iż-żista aprakstisħana arri mas fo liħdsetu, jo blahsmas wiħfahm reiseħm nau weenadi stixra un tapehz arri allasħ — un ihpaschi pee mums — sawu isskattu pahrgrħsa: zittureiħ pret seemleem tikkli masa d'seltaini balta striħpa redsama, zittureiħ atkal (kā fħogadd 13. Oktobera wakkarr) gandriħi wiċċa debbes welwe eesarkani pehrwejħahs; kahdureiħ blahsmas kā mahkuls pamaqtum wir-sabs aġ-ġaħha, kahdureiħ atkal stabbeem u bultahim aħçi issħanijahs u. t. j. pr.

Kā jau preċċiha peeminnejju, seemela blahsmas semmes lohdes afs galla tuwumā zeffahs un tad ir-ġaħiż isplah-tahs. Talab arri tee, kas seemelis dħiħo, fħo blahsmu beexħaki un daudis gaħiċċaku reds, ne kā tee, kas wairahk us deenwiddeem mahjo; jo wiñni blahsmai irr dauds tu-waku, ne kā fħee, un zaur pahrleelu taħlum iż-żakkien spihdellis prekeb zilweka azzżejjem fuħd; finnams, jo gaħiċċaks tas spihdellis, jo taħtahk winsħiħ arri sawus star-rus steepi un redsamus darra. Ta tħad irr leħti saproktams, ka meħs, no seemleem bisħkli atstatu dħiħwodami, dauds rettahk un wahjalas seemela blahsmas dabunam redseħt, ne kā ihseeb seemelnekk, — ka tee, kas aix mums

pret deenwiddeem dħiħo, taħs weħl rettahk reds, un peħ-digi tee, kas paċċħo deenwiddeus mihi, wiñnas it nema ġedabuħn redseħt. Allaschin un pahrleelu jaunki seemela blahsmas irr redsema sejnej Sibirijsa un sejnej Amerikā, kif wiñna dasħda schadās peħiħwies laistahs, sprehgadoma wiświċċadās figureb pahrwejħiħahs un tikkat gaħiċċi spihd, kā pilns meħnesi. Sibirijsi blahsmas arri irr lohti derriga; jo wiñna teem, paċċħo Sibirijs sejem l-ħas dħiħwodameem, zaur sawu gaħiċċu spihħedschānu to garro nakti pa-ħiġi, kas wiñnas puċċohtra meħnesha no weetax ar tumfiċi aplakħi: jo tur kā no September meħ-nexha widdus liħds November eefħaklunam mihi faulite nemas neparahdahs.

Ta nu ibsumā gan buħiċċu wiċċu isteizis, kas pee seemela blahsmas isprashanas waċċadis, un zerru, kā lassitaji mannus waħrdus buħs saprattu fħi. Tad beidsoħt weħl wiñneem weħlu: fħo blahsmu apluhko fujscheem, to par karra jeb zitta kahda taunum praveeti naturreħt, bet labbahk — kā iż-żakkien janku Deewa raddiżju — op-brihnoħt un to kungu preezigi flawieħt, kas orri zaur seemela blahsmu pafausei pateesi kahdu nesinnam labbumu darra.

Kas labbakti un wairahk to sunn par seemela blahsmas buħiċċanu un fħo mannu rakku islaflis, warrbuħt peeri rausta un galwu krafha, tas bes kaweshħana sawas doħmas loi iż-żaffra „Lat. Awises“; pateesi pateizig lassitajis buħs

J. Tschikste.

Skohlotaji fapulze Rindē (Aursemme)

23. September 1870.

Paldeewi Deewam! arri muħfu pufse atkal kahds fohlis us gaħiċċas pufse yakħipxi! Schorudden 23. September bija pee mums ta' fakkoh, kā pirmu reissi atkal skohlesteru fapulze Rindē pee zeen, mahzitajha Hugenbergera. Wiñna draudses skohlotaji. Bach kungs Rindē, Feldmann f. Böhre un Neuland f. Biċċe ar fawni żeenigu mahzitajha kohpā bija to apdohmajuschi, kā labbi buħtu ka tee draudses behrnu skohlotaji, kas fħinni ap-gabbalha wairahk weentreħbi un nomattos dħiħo, un iſ-klidħu fħi taħlum deħl, zits ar zittu retti warri fatiktees un par fawwam waijadsibahm pahrrunnha, ka tee arri dabutu kahdu reis kohpā fanahkt, zits zittu redseħt, zits ar zittu eepaqiħtees un isrunnatees par dasħda skohlas waijadsibahm un zits no zitta d'sirdeħt, kā kafra faww skohla darbojha, kā wiñnam eet us preċċiha un kas truħk, tāpat arri kahds padohms buħtu waijadsigs pee fħahħas wasi taħħas labbas eeriktes, lai ir-muħfu pufse, kif lau ħi mahjas wairahk pa mesheem iſ-klidħu fħiħas un behrnejem weetħam juhdseħm us skohlu janahk, arri warretu skohlas ta' eetaiħi, kā no taħm tautas labbumi seltu un Deewa un pafausei atsħiħħana wairotħos u. t. j. pr. Wiñna minnelli skohlotaji ar sawu zeen, mahzitajha to no-

rūnajuschi, laida usaizingchanu apkahrt pee wissa ta avgabbala skohlotajeem, lai tee, kam pee tahdas sapulzes tiftu dallibū nemt, minnetā deenā Rindes mahzitaja muischā farastohs. — Sanahza fahdi 13 skohlotaji un 5 mahzitaji, zitti skohlotaji daschas newallas deht bija atpakkas palikkuschi. Sapulzi usnehma zeen. Rindes mahzitajs Hugenbergers sawas muischās leelā istabā, kurrā minnetā rihtā pulksten 9. sagahjahn. Bispiirmahk nodseedajahm no Büttnera Wahzu dseefmu grahmatas to 1097. dseefmu, tad zeen. mahzitajs Hugenbergers noturreja firsnigu Deewa lubgshchanu, lai winsch pats palihds, pee schi jaunesahlama darba, un lai dohd, ka tas svehtibu nestu skohlotajeem pascheem un wišwairahk arri winnu skohle-neem, — lai skohlotaji zaur to arween jo wairahk fabeedroths un zits eeksch zitta atrastu padohmu un atweegloshchanu pee saweem grubteem skohlas darbeam u. t. j. pr. Lubgshchanu beidhis winsch veemineja, ka sapulze nu irr atwehrta un watt esahkt sawu darbu.

Lai wissas lectas peederrigi un pehz fahrtas notiktu, tad winsch lihds ar teem zitteem tur slahtbuhdameem mahzitajeem wehl dewa padohmu, lai skohlotaji paschi no fawa widdus iswehlahs preekschneeku un sapulzes nospreedumu peerakstitaju (protokolles weddeju). Skohlotaji, tadehk ka wehl tahdas sapulzes nekad noturrejuschi un schi leeta wiineem swescha, iswehlejahs par preekschneeku Rindes zeen. mahzitaju Hugenbergeru un par peerakstitaju Ahrlawas zeen. mahzitaju Urbanu. Bet kad schee taks wehle-shanas nepeenehma, isskaidrodami, ka skohlotaju sapulze newarroht zitti par preekschneekem un peerakstitajeem buht, ka skohlotaji paschi ween, tadehk ka zitti newarroht skohlas wajadsibas til skaidri issinnoht, ka tee kas pach i katru deenu tannis leetās darbojabs u. t. j. pr. tad skohlotaji no fawa paschu widdus iswehlejahs Dundangas skohlotaju E. Dünsberg par preekschneeku un Ahrlawas skohlotaju Meijer par peerakstitaju, kurreem tee ka gohda weesi slahtbuhdami 5 zeenigi mahzitaji ar saweem padohmeem, kur wajadseja pepalihdsjeja. Sapulze eesfaka sawu darbu.

Bispiirmak patlabban ewehlehts skohlotaju preekschneeks Dünsberg nolassija preekschā rihmi, ko ihpaschi us sapulzes atwehrshchanu bija rihnejis. Tad Lubb-Eeras skohlotajs Steinfeld usmetta to waizashchanu; kas buhtu darams, ka skohlenus warretu peedabuht pee fahrtigas nahfshanas skohla? Pehz daschadahm pahrrunnašchanahm isnahza tildauds ka: jebshu behrnu pehz fahrtas skohla nejuhishana irr tas leelakais sliktums, ne skohlotajeem bet behrneem pascheem, un zaur to arri wissai tautai un ka par to neween schi sapulze, bet gandrihs wissi draudses skohlotaji dabu fuhssetees; tomehr skohlotaji pee tam wairak neko nespēhi (jo wiineem naw nekahds spēhls paweh-leht) ka tikkai sawai pagasta waldbai to preekschā līkt, lai ta kamehr wehl nekahda zaur līkumēen preekschrafstite spēshana behrnu skohla suhtih nau; no sawas pusses, ka pagasta galva un sawas tautas labbumu gahdataja,

zeeti us to pakkas lubko, ka wezzaki behrnu fahrtigi skohla suhta, un fubtrohs spēhzigi pēebilsta, lai bes nohtigas waijadibas sawus behrnu no skohlas neaiskave. Arri par labbu atsinna to pee fahrtigas skohlu apmekleshanas, ka wiss pagasts kohpā apgahda skohla behrneem maiši un ehdeenu wahrischanu, ka jau Ahrlawas krespille wissas skohlaas irr eeriktehts, zaur ko sinnamis, behrni tur dauds jo fahrtigi skohlu apmekle, nela zittās kresspilles, kur wehl tā nau eeriktehts, un behrneem maišes fulle no mahjahmu lihds janefs us skohlu. Un waijadsetu mehginaht pagasta waldibu, kam tāschu sawas tautas labbums tik labbak us firdi gull, ka skohlotajeem, us tam dorriht usmannigus, ka ta to par labbu eeredsedama, fahktu gahdah, wissur skohlaas behrneem chst loisifshchanu eerikteht. Ohtrais labbums pee tahdas eeriktes wehl buhtu tas, ka tod neween ka taggad tikkai tee pahrtifikushee wezzaki, kam maišes ne-truhki, sawus behrnu warretu skohla suhtih bet irr tee nabagi, kam nau tik dauds maišes, un kam bes schahdas eeriktes sawi behrni wai grībb wai negribb, no skohlas mahjas japaturr, kad nau ko behrneem lihds doht, dabutu arri sawus behrnu skohla. Sinnamis, kur to grībetti eerikteht, tur kātram wessligam pagasta lohzelim, kas peederrigas nodohshanas makša, fawa teesa, ka to pagasts nospreestu, preeksch schahdas skohla maišes buhtu janodohd.

(Us preekschu beigums.)

Par „Kreewineem“ Kursemme.

Preeksch fahda laika Wiedemann k. no Pehterburgas bij isbrauzis us Kursemmi, sinnas salaffiht par teem nefen wehl Baufkas aprīki Jaunfaules püssi atrohdameem, bet nu jau ismirruscheem jeb labbahk fakkoht par Latveescheem polikkuscheem „Kreewineem“. Kā fassina juhra, tā schi laišu pulzinsch ar sawadu wallodū, aygehrbu un eerašchahm preeksch laikeem turrejahs skaidra Latveeshu widdū. Daschi tohs skaitija pee Iggauņem, daschi pee wezzeem Lihveem, kas Latveescheem isnahkoht effoht te polikkuschi, zitti atkal pee Kriwitscheem. Minnetais kungs, gor schi leetu tālahk darbodamees un winnu wallodas wahrdus ar zittahm wallodahm kohpā līkdams irr nu taggad sawas dohmas, kas arri leelahs ihsti pateesigas, issluddinajis. Kreewini nau ne no Iggauņu nei no Lihwu faknes, bet zehluschees no wezzeem Wohtem, fahdas Pinu tautinas, kas fennahk Pehterburgas gubernā dīshwoja. Wezzos stahsids arri jau lassans, ka „Kreewini“ us Kursemmi atnahkuschi tai laika, kad Baufkas pilš buhweta. Tas isnahku us to gaddu 1447. To laik ordena meisteris Overberg wedda karri pret Nowgorodi un aissneepsa arri Wohtu püssi, kas peederieja pee Nowgorodes. Kreewi stahsids atkal lassam, ka schis ordena meisters newaredams Jamburgu eenemt, schurp

turp pa semmi gahjis un dauds saguhsttu lihds panehmis. Schee lihds atwestee Wohti tad nu gan buhs muhsu „Kreewinu“ tehwi, kam tur tifka jauns dshwoklis eerahdihts, kur ordenmeisters jauno pilli buhweja. Ta tad arri sprohtams, ka tas wahrd, „Kreewini“ zehlees, jo tee bij no Kreewusennes atnahkuschi un tappa ta no zitteem isschikti.

S.

Sinna skohlmeistereem par jaunu skohlas grahmatinu.

Jelgawā pee J. W. Steffenhagen l. irr schogadd druktata un turpat, ka arri wissas zittu pilsehtu grahmatu bohdēs dabujama grahmatina ar to wirsakstu: „Skohlas dseefmas pee rihta un wakkara lubgshanas un zittas skohlas waijadibas dseedamas. Apgah-datas no C. F. Schönberg, Gramdas kirspehles skohlmeistera un chrgelneeka.“ Matka eejeeta wahla 7½ kap.

Grahmatinai irr 35 dseefmas, kas ta eedallitas:

1) Rihta dseefmas preefsch latras deenas sawa, uissu nedelu, un tad wehl 4 zittas un bes schihm wehl atventes un gawenu laikā dseedamas.

2) Wakkara dseefmas atkal preefsch latras deenas nedela un wehl zittas.

3) Dseefmas daschadās zittas skohlas waijadibas dseedamas, ka: Skohlu eefahkoht rudden, jauna gaddā, skohlu beidoht festdeenā, wezzu goddu beidoht, skohlu beidoht pawassara, behrnu lubgshana, no skohlas atlaishoht, pee erfama un pee jauna skohlas namma eeswehtishanas.

No schihm 35 dseefmahm irr til 6 wezzas un par jaunu pahrtaitas, tahs zittas 29 irr no C. F. Schönberga pascha fadohmatas un noskandinatas. Zerram ka nu taggad, kur pagasta seemas skohlas wissur eefahku-shabs, dauds skohlmeistereem schihs dseefmias buhs mihielas, jo lihds schim tahdu mums truhka, kas wissas skohlas waijadibas geldetu.

Wehlam tad schai derrigai grahmatinai jauku zessu un Deewa svehtibu skohlahm un dseefmu walkatajeem!

S.

Sakkami wahrdi.

Kas par labbu stohbru gribb palikt, tas lai pee laika lohzahs.

Kas taishnibu negribb atsikt, tas lai nesuhdsahs par warru.

Jauni mellsuli, wezzi sagli.

Strahdachana irr laimes tehwā.

Kas dauds pagehr, tam dauds truhkst.

Slittakais rittens tschihkst wissuwairahl.

J.—i.

Atkal jan.

Mihlo Bisdeggun!

Juhs gan gribbeset arri finnaht, ka labbi pa muhsu pufi eet. Nu ko lai sakka? Get gan, bet no labbi eefhanas effam wehl tahlu. Buhtu dauds ko pastahstiht. Täpat no tahs neleertigahs naktewasachanahs, kas pee mums wehl beeshi ween atrohdahs. Zittos apgabbalos schis tumfibas gabbals gan jau pawiffam, gohds Deewam isjuddis, bet pee mums, deemschehl wehl sakko deewsgan. Lihri ko pabrihuitees zif sihksa dshwiba tahdahm wella eeraschahm. Gan dabuhn bars no barra fitteenus ka lohpi ar bohmjeem, gan ispluhzahs mattus, ka cohdelas wesselu deenu ap stahwkohtscheem ptiwinahs, kur isgahju-schā naakti puischī ballē bijuschi, gan nahk nowahrtihschi sawas gohda drehbes, issrihpoti gihmī un muggurā mahjās, gan dabuhn dsirdeht kauna wahrdus no raksteem un azzis, bet ka irr ta irr wehl tahdu tekkulischū puischū un tekkulischū puischū mihiotaju meitinu leelais pulks. Pulzinsch faimneelu muhsu nowaddā nu irr us to fabeedroju-sches, katri reisi, kur puisis ta naakti apkahrt wasajees, to deenu pehz tam to nenent pee darba, bet norehkiha no lohnes 75 kap. Sakka, ja gribboht, lai eimoht suhdscht, bet iswasatam, nokaufetam meega puhsnim schee darba gabbalu ne-ustizzeschoht. Sinnams ka neweens nedrihkf suhdscht, jo tur wehl wairahl strahyes dabutu; muhsu teefas wihi tahdu eefhanu sweschās mahjās, naakti laikā eefkatta par kriminal leetu un seen tahdus res-gasslus ar wirwi un nosuhta augstakahm teefahm. Zaur schi labbu fabeedrofchanohs tad nu minnetais negohda gabbals sahli stipri issihkt un Deews lai dohd drihs pawif-sam beigas!

Peelikkums pee Latv. aw. Nr. 43

Frānzijas lantfahrte,

irr ihpaschi par 5 kap. f. dabujams pee J. W. Steffen-hagen un dehla.

Atbildas.

J. R...m. D. V. Juhsu garrajakom stabtam javalek us jaunu goddu. Uwises weenalga us kurreni suhdscht, pa wissu Kreewu walsti malfa 1 r.; til lubdu, udohdeet gaishu adresti.

Chr. S. E. S. Luhdal jauna gaddā.

Naudas tirgus,

Ribg 7. Dezember 1870. uspraff. fobi.

5% walts-aisseneishanas billetes ar winnest. I. aisseen.	144½	144½
" " " II. aisseen.	141½	140½
5% waltsbankas-billetes " " " 90½	90½	90½
5% Wid. pfandbriefes, usfakkamas : : : : : 100	100	99¾
ne-ufall. " " " 92½	92½	92
4½% Kurs. pfandbrief. usfakkamas : : : : : —	—	—
5% ne-ufall. " " " —	—	—
Ribgs-Dīnab. dīssella atzijas us 125 rub. : : : : 143½	143½	142½
5% Ribg.-Dīnab. " obligazijas us 125 rub. : : : : —	—	—
5% Ribg.-Jelgaw. " " 100 " : : : 109½	109½	108½

Qabbibas un pretšchu tirqas Jelgawā, 22. Dezember,

Rigaā, 19. Dezember un Leepaja, 12. Dezember

1870. gaddā.

	Malkaja var:	Jelgawā.	Rīhgā.	Leepajā.
$\frac{1}{5}$	Īscheiw. (1 puhru) rūdsu	2 r. 25 f.	2 r. 85 f.	2 r. 60 f.
$\frac{1}{3}$	" (1 ") kweeschū	3 r. 75 "	5 " — "	3 r. 50 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") meeschū	2 r. 10 "	3 r. 20 "	2 r. 30 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") ajuū	1 r. 25 "	1 r. 50 "	1 r. 30 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") štrau	2 r. 50 "	4 r. — "	3 " — "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") rūju rūdsu miltu	2 r. 20 "	2 r. 25 "	2 r. 50 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") bīdeleitu	3 r. — "	4 r. 25 "	4 r. 50 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") kweeschū miltu	4 r. — "	5 r. 50 "	4 r. 50 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") meeschū putraimū	3 r. — "	3 r. 25 "	3 r. 50 "
$\frac{1}{3}$	" (1 ") farooffeli	— r. 75 "	— r. — "	— r. 80 "

	Mälkaja vär:	Felgawā.	Nīhgā.	Veepajā.
10 pudu (1 birskawu)	feena . . .	2 r. 50 f.	4 r. — f.	2 r. 60 f.
$\frac{1}{2}$ " " (20 mahz.)	freesta . . .	5 " — "	4 r. 50 "	4 r. 80 "
$\frac{1}{2}$ " " (20 ")	dselses . . .	1 " — "	1 " — "	— " 90 "
$\frac{1}{2}$ " " (20 ")	tabala . . .	1 r. 40 "	1 r. 25 "	1 r. 90 "
$\frac{1}{2}$ " " (20 ")	schäktu appiuu	6 " — "	— " — "	— " — "
$\frac{1}{2}$ " " (20 ")	frohata linnu	3 r. 75 "	2 r. 50 "	2 r. — "
$\frac{1}{2}$ " " (20 ")	brakka "	1 r. 50 "	1 r. 20 "	1 r. 80 "
1 mužzu linnu fehlu . . .		9 " — "	— " — "	8 " — "
1 " fülu . . .		12 r. 15 "	14 r. 50 "	13 " — "
10 pudu farfanas fahls . . .		6 r. 75 "	6 r. 25 "	5 r. 70 "
10 " baltas riupjas fahls . . .		6 r. 60 "	6 r. — "	5 r. 70 "
10 " " smalkas fahls . . .		6 r. 50 "	6 r. — "	5 r. 70 "

Latv. Atvīšu apgabātājs: J. W. Safranowicz.

Glendale Publishing Co.

No Wez-Platones pagasta teekās zaur fcho klu-
dīnāschau wissi parabdu deweisj un zehmiji ta
1869. gaddā nomirufša Jaun-Platones fahne
neka **Zieme Berling** no Schneraug mahjabum,
trop usazināti, feni **16. Dezember** fch. B.
fchett meldejetas, jo velz teikta terminā neweens
wairaks netaps klausītās.

Bex-Blatoné, 30. November 1870.

(Nr. 293.) Preelfschf. A. Weiland.
(S. W.) Leef. frihw. A. Allen.

No krohaa Behrinuschaas vagasta teefas zur
scho wissi tee rehbminderi (vormundi) — las eefsch
tahm — yee schihs teefas bhubdanhm behrin
pabritshwechanaas leelauu faut fahdu naudu ee-
malsafuschi — toby ufaizati, — 28. Dezem-
ber 1919. g. ar kwitanzehn, — las wiameem yret
eemafatu naudu libdi schim doftas, — sche yee
vagasta teefas meldetees. 1

Mr. Behrsmuischäf nammä, 4. Dezbr. 1870.
Breeschäfbedräts : J. Müller.
Ferl. Skrifw : D. Engel.

No Greenvaltes pagasta teesas wissi tee, kām
vee tābs attīkūšas manas ta isgabjušbā par-
wassati nomirrušcha preefschla Sablites Schlu-
ku mahju faimneekā Peter Läfsmann flai-
draš prastīšanas ir, jeb likai dobmata bubi, kā
arri tee, kas tam issazītam Peter Läfsmann par-
raudu palikufch, zaur ūho teet uzaizināti, ar fa-
wahui flaidrabiem cerabdišchanahm un malksača-
nahm, triju mehnešhu starpā, tas ir lihds **26.**
Februār 1871, kas tas pehdigais un tīslebz-
īhanas termināsch schīniņ lelā, vee ūhibs pagā-
ta teesas preemelbetes, jo zītāti tee parahdu pras-
ītajā neikis klausīti un ar teem parahdu malkota-
jeem notiks vēžs likumeem. 2

Sahlis, 26. November 1870.

Zumprawmuischā pee Baufkas ic̄t wehja
indomslas jabubwe, tas schabdu bube-
wi griib usneut, warr ar läbbahm pee-
rabdischanahm par to buhwes fayrafchan,
turpat pee muischansaldtschanas veeteltes,
fur missas slabatlas finnas dabunamas.

Nozensures abwehlt. Riga, 21. Dezember 1870.

waldiskhanas zaun fcho
ee fchi pagasta peederri-
namas darrhuis, fa no
s deenas wiffas idarri-
fchanas, fa; pafses nju-
n wiffas zittas nomafsa-
peis un zettortdeena-
peis vretti xemtas. Kas
par welti stalgabs.

Zohdes zepki, vee Maggu krohga vee
Bauskas, irr labbi dafstini 15 rubt.
un labbi feegelti 10 rubt. par tubkst.
pahepehdami.

Labbu pukku un familijas tehju no Perlow is Massawas veedahwa 1

Ernst Witt

zitreich F. v. Kupffer, Zelgawā.

G La peena pal
G muischa pee Selga
G dabunama, tamdeh
G schaswaldifchanas.

Ta par Sokolowiga eestabdišchanu valdida
komiteja wisseem, kas peo Kurjumes arraju fabri-
kas pederr, jaur sõho darra sinnamu, ka ta So-
kolowiga semkohpeju flohla Wezz-Sahë
pee Lükuma no Jürgeem 1871 alkal
jaunus mahzelkus usnems. Wissi tee no
Kurjumes arraju fabrikas laudilim, kas jaunus
veltnus jeb pedereigus semkohpeju flohla Wezz-
Sahë gribr litt ismähzibi, teec tadeht ufaizinan,
lubis 1. Merz 1871 ar wahreidem jeb jaur
raksteem peo flohlas direktora Sintenis fungo,
võenelstetess. 3

29. Dezember fū. g. no rīta agri Krobsna Pļepju muižā, Dohbeles aprīkā, tiks **uhtrupe** tūrēta, kur daščadas pēc vīrschafes derrigas leetas vairāksoļnieiem, pēc slāvu mafju pārdošas, tā: ratus, lammus, leelas lobkus, vissfandas sīgu leetas, galdu, krebšļus, drabnas un daščadas zītras derrigas leetas.
Mievrija muižā. 18. Dezember 1870.

Wleppju mischā, 18. Dezember 1870.

**Zehfu kreises, Jaun-Veobalgas pere
derrigam salmineelam Jakob But-
nii, nafis no 5. us 6. Dezember, no italla is-
sagis weens melns ūrgs, 7 addi wēgs, lau-
tu peeti, halaahm paklakas lajhām, tēkpes us
kreiso pussi, wehrtsa 120 rubl f. Šeba nosagta
ūrga goobidgs atraddis teef luhts, pret 15 rubl
f. atraddidis mafas, to ūcheit aisslecht, jeb ū-
name darrist.**

Jaun-Aluzēs muischā tohp no salleem
egles kohkeem taisiti schindeli, 15 kap.
var schalku, vahrdohki. 2

*Leel-Rundahlé irr' Rabbi keegeli, 10
ruft' vor tubbsteoch' vahrdyddami.*

Jaunes meiteneš no haukeen,
tas skohla eet, towp laipnigi usnem
ias un arri **rohkas** darbu warrehs eemabzteeſ
Jelgava, pastes eels 9r. 4 vee.

M. S. Goldschmidt.

Drukkants van J. B. Steffenhagen en debla.

(Té flahd peelitamus: **Vasnizaē un ffohlaē finnaē.**)

Peelikums pee Latweeschu Awischu Nr. 51.

23. Dezember (4. Januar) 1870.

Basnizas un skohlas finnas.

Weens stungs, weena tizziba, weena fristiba.

Mahditais; Runna. Matteusa 5. 15. Garrigas druzinas. Preelsch
Sallavils latv. nehmikuru ūebju.

三三三四

ar fo Latveesdu draugu beedribas gadda sapulzi 9. Dezembr.
1870 atvērīs A. Bielenstein, prezidente.

Ar it ihpaschu preeku muhsu fhi qadda sapulze Juhs apsevezinaju, zeen fungi un mihi draugi. Kamehr Juhs man to gohdu weblejuschi, fa lai es meddu un waldu muhsu beedribas darrischanas, man wehl nau bijuschas tik labbas un faderrigas jumus fluddinah, ne fa fhinni reisja. Taggad ne tik ween ar padohmeem darbosimees, ne tik ween ar zerribahm spirdsinañimees, het teiksim paldeewa Deewam fa weens mehrkis panahkts, u fo muhsu beedriba lubkojuñ un pehz fa sen deenahm ilgojusees.

Tauna Latweefhu wahrdnize rafstâ gatta-
wa un jau drukkatawâ.

Muhſu beedriba faru pirmo ammatu prohti ſchihſ ſemmes Latweescheem un Wahzeescheem to waijadtigo valihgu paſneegt, ka warretu Latweeschu walodu kreetni iſmazhitez un pareiſi runnah un raktiſti, ſcho valihgu paſneegt eefſch grammatiskaſ un lekſikona, to nou aijmizjuſi. Ra Stendera lekſikons, (kas taggad tik ne 100 gaddu wezs, — ifdohts: 1789) jaunu laiku waijadſbahm waits nepeetika Latw. dr. beedriba iſfoblija gohda mafſu tam, kas to puhliu neschelotu un Stendera pehdas jaunu vilnigaku un pebz ſnalkakas mallodas iſdibbeneschanaſ wehrtigaku wahrdnizi fagahdatu. Tas bija jan 1844. gadda, ibzi pebz tam, kad muhſu beedriba Hefelberga grammatiſku goiſma bija zehluſi. Nau brihnume, fa 6 gaddi aifgahjuſhi un fa nu tik warrbuht nahloſhā gadda ſapulzē par tahs gohda mafſas atdohſchanu warreſum ſpreest. Nau brihnume, kad apdohma, zil darba bijis, weenā kahrtā no mallu mallahin tohs ſummoſimis ſaluhgt un falafihgt no ſintu draigu mihlahm rohkahn, un obtrā kahrtā, zil darba bijis wiſſu fa waijaga iſſchirkisti, pahrluhkoht, iſdallib, fastahdib. Pirmais ſrahndneets, nekaika Neikens iſdūſa darbu nepadortijs. Mihlam Ullmann tehwam nu iſdewahs pebz trim ſuhreem gaddem darba gallu aſneegt. Un es newarri valift neteazinajis, ar kahdu leelu ruhpeſtu wiſſch puhlejees Latweeschu walodas garru tā ſakkoh ſakert. Es ſinnu, ar zil tubkſtoſchahu jautaſchanahm wiſſch Widſemmes un Kurſemmes ſeminarijas irraid mohzijis, lai no katra vaſvvescha wahrda iſdibbenatu to iħſtenu noſihmejuma, zil grahmataſ laidiſ dutschu dutscheem, lai warretu tik ne wiſſu iſklaufſchenet, kas wahrdnizei geldetu. Un ir tas japeeminn, fa to foħli tu gohda mafſu negribbejjs vats ſewim nopeſniht, bet pima ſrahndneeka atraiñe un behrinneem to nowehleht, ja tai grahmatai ta pebz taptu noſpreesta.

Preefsch drukfas es varts wissu wahrdnizes rakstu esmu dabuijs pahrluhkohf un warreiu zittu vadohniia veemest.

un lai gan pee tahda darba to heidsamo pilnibu newarrant dohymaht atraft, jo ta zilwekam nau panahkama, un eespeh-jauia, ta tomeht ar wiſſeem Latweeschu wallodas rafstneefteem warresum gauschi preezatees, ta tas truhkums nohst.

Bacmeister, jeb taggad jaſafka, Bružer f. usnehmees to wahrdnizi druskā iſdoht, un zaur Kurſemeeſ un Widſemeeſ muſchneeku labyräftig u pepalidhſu virzei to jauno wahrdnizi par it mehrenu makſu warrehſ dabuht.

Pehz mums ihpaschi par to buhs jaſpreesch, kā muhſu beedriba un Neikena familija ſalihgs par to' kam finnā un rohkā tas lefkons uſ nahkamahm deenahm paliks.

Dhtra lekñkona daska, prohti fur Wahzu wahrdi ar Lat-
weesdu wallodas nosihmejumeem, arri jau labbu gabbalu
us preekshu pawesta un sagaidism ir tu. Kad tikkai Deewa
schehlastiba tam mißlam firngalwim meefas un garra spir-
tum uisturrehs.

Muhſu magaſina ſchogadd nau laiſta gaſmā ſaur tam, ſa pebrn iſlaidahm diwreis un biſa jawehl, lai naudas ſpehls atyahſchahs. Luhgtu, lai derrigus magaſinas raf-ſtus peefuhtu, fo jaunā qaddā warretum drufkabt.

Manuhardta funga gaidama leela grabmata par fenneju Latweschu elkeem un mahneem wehl nau sagaidita. Tas breesmigaas karjub, tas scho wassar wissu Wahzemmi aisdedsinjas, tahdus kluffa meera darbus aiskawe.

Muhsu beedribai diwejahds darbs un ammata. Weens preeksch dīllaki skholoteem rakstneefem, otrs preeksch wissfas Latweeschu tautas. Pee ta pirma darba un ammata piederr lefkona farakstischana, magaīnas isdohschana, senneju laiku isdibbeneschana. Pee ta oħra darba un ammata piederr, lai gan ne kaut kahda weegla rakstu, kaut kaldoħiħru laikakaweklu pasneegħschana, bet jo waiaf' wesseligas garrā maise ēs apgahdāschana. Bar teem fahru meem mas to ruhnejamees. Bet to weħletum, ka to pa-mattu rakstu netruħkist, un tee paſchi tahdi, kas Latweeschu tautai jau roħka, ka tee veħz muhsu laiku wajjadfibas ar-ween tiktu vahrkohpti. Us to labprahħt puhlejamees un schinu's paſħod qaddos ne bes fekmex.

Schē man weend fahrtā jayeemim Latweesdu Deewa
wahrds swēhtā bībhelē, dseefnu grahamatā un
fakkissē, un oħtrā fahrtā awises.

Gaddu no gadda jau dsirdeet var muhsu bihbeles wallodas pahrlabboschanu. Warribuht buhseet jau aprilkuschi gaididami, wai jele weenreis nenahls gaishnā tas mihlais. Deewa wahrd s pahrskaidrotā wallodā, wai tif nebuhs tufschas fohlischanas, wai flinkums fasūnn to darbu un to zerribu ne-isputtinahs mehjā. Nou wis iā! Bet kas peea darba rohku nuu peelizzis, tas newart fazerecht to gruhatumu, kas jayabrezesf strahdajoht un to raibumu, kas ja-iinchkurr. Peevalisbau un padobimueks kommissija schinni

weenā gaddā t̄chētri reis bījūt̄ kohpā mannu darbu pahrspreest un mannu rohku s̄iprināht̄, diwi reis Dohbelē un diwi reis Nibgā, kātru reis weenu lihds diwi nedelās. No darba ilguma weens labbums zehlees, kā newarr deewēgan iſſlaweht̄. Prohti tee paſchi bailigee, kas no eesahkuma dohmaja, kā wallodas pahrlabboschana aiftiſchōht̄ Deewa waheda ſwehtumu, tee gaddu no gadda wairat̄ ſahluſchi atſih, kā Deewa wahrdā ſwehtums wehl t̄fchōht̄ augstaki jelt̄s un ih̄ti ſārgahis wallodas ſtaidrumā un (pahrzehlumia) tulkoſuma ritrigumā. Sinnams kā lehnem un apdohmīgeem mums jabuht̄ pēc latras pahrtaiſſchanas, jo paſchi effam zilwei, kas ahtri warriani flupt̄. Bet atkal, kā ſkaidri redſans, kā tehweem miſſejees, tur mums wairat̄ pateiſiba ja-aiftahw ne kā paſchi tehwī. Kad preeſteet, zik tahlu Bihbeles darbs wezzes, tad ih̄ti ja-atbild: wehl atleek no wiſſeem ſwehtem raksteem: lehninaa diw laiku grahmatas. Ijaba gr., Esaijas, Jeremijas, Ezekiela grahmatas un wiſſas Apakribwu grahmatas, kas wehl nou iſkohytas. Bet nu tafſhu zella leelu leela puſſe irr pahrtaiſgata un kār ar Deewa palihgu warresim kraſtā peelaiſees.

Iſgahjuſchā gaddā diwi beedribas lohzeiki, Wilpert un Bernewitz (Dſchuhkites un Jaunpils mahzitāji) leelu un wajadſigu darbu uſnehmufchees, prohti wezzas Kurſemmes dſeefmu grahmatas wallodu pahrkohpt̄, atkal tadehk, kā ſchi grahmata, kas Kurſemmes Latweeſcheem gan wehl dauds mihiſla ne kā patti ſwehta bihbele, ſcheem mihiſla paſhawetu ne rik ween zaur ſaweem ſtipreem wahrdeem, bet arri zaur ſawas wallodas ſtaidrumu un jaukumi.

Par Luttera kātliſſes wallodu muhiſu beedribas preeſch-nekeem atkal irr bījūt̄ uſwehlehis, kā rauga ſaweenohit̄ un ſalibdīnati Widſemmes un Kurſemmes ſawadu runnu. Eſſam darbojuſchees un wehl darboſimees to panahkt̄ un ſpreediſim pehz par to, kā to pahrkohpt̄ kātliſſi laidifim gaſſim.

Pee wiſſahm ſchihm tautas grahmatu pahrkohpschahn, kas ih̄ti irraid muhiſu beedribas darbs, weena kibbele mums gaddiſeheſs, prohti ar ortografijs raibumu, neweenadibu un neſkaidribu. Buhtu uſ tam jadſennahs kā ſche jele kā hdu weenadibu panahktu, un latras rafſneeks wairs nebrauktu pa ſawu zellu. Gan it pāwiſſam weenadibu wiſſahm grahmatahim un wiſſeem raksteem newarrehs un newaiſadhehs ar warru uſſpeest. Prohti grammataki un leksikonam arween buhs ſannatibus wajadibas eewehecht̄, tam par labbu, kas Latweeſchu wallodu neween pehz rakſta, bet arri pehz iſſauzeena gribb tad eemahziſees. Kad teefcham grammatica un leksikons drifku drihtſtehs atkahptees no tā rakſteena, kādhs wiſzauri irr eewests un kādhs arri lai paleek. Par to it nekas nekaſch.

Tur prettim awiſehm un wiſſeem laikarafteem, kā jau pee dīhwas wallodas, kas dīhwa buhdama wehl aug un augdoma arri dauds maſ pahrwēhrſchahs, buhtu jawehi walka kā jauna paprohwēht̄; atkal nekas par to nekaſch. Kad patiſ un geldehs, tad paſhawehs tahda paprohwēta jauna rakſtichanas mohde. Ja negeldehs un nepatiſ, tad amettihs atkal ar tahm laikarafstu lappinahm, kas tafſhu nau uſ muhiſchu noſtiſprinatas.

Atkal zittadi irr ar tahdahm grahmatahim, kā bihbele un dſeefmu grahmata. Wezzu wezzā ortografijs ſche

gan newarrehs paſtahweht̄. Kad wiſſu wallodu pahrlabbo, tad ortografijs arri pahrlabbojama, bet kā jau ſche nepeeſkabjahs ſchurpu turpu lehkaht̄ ar ſchahdu rinduzinu, tahdu ſleitizu, ta te tikkai tahda rakſtichanas mohde ja-uſnem, kas jau deewēgan iſprohwēta un par labbu atrasta, kas jau wiſzauri irr zeendā gohdā un kā laſſoht̄ neweens prahta wihrs nepeedauiſſees un ne-apgrebzinaſees.

Eſmu raudſijs gahdaht̄, kā wiſſi muhiſu laikurafstu redaktori, Deewa waheda un dſeefmu grahmatas wallodas pahrkohpeji ſameſtohs un jete kādā wiſſe ſalihgtu par ortografijs likumeem.

Par grahmatahni, kas muhiſu laidiſ ſai ſkubbina lohpus ſchehloht̄ un prahtri kohpt̄, veher diwejas gohdā maſkaſ iſſohlitas un weena par grahmatu, kas preeſch ſkohlahn iſſtahsta, kā preeſch 350 gaddeem kriſtiga rizziba zaur Lutteru ſtaidrota. Manis aumata beedrs plazhaku ſumā pehz doh̄ par tahm grahmatahm, kas rakſitas, un ſpreediſim par to gohda maſkaſ novehleſchanu.

Tik lai peeteek par rakſtu darbeam. Kad wehl bei- dſoht̄ azzis greescham uſ muhiſu Latweeſchu tautas garrig u weikſchanoħs, tad ar preeku un pateiſibū ja-peeminn pirmee leeliee dſeedaſchana ſwehtki, kā Kurſemneeki Dohbelē ſchi gadda Zahnu laikā ſwinnejuſchi. Gauschi mums laimejahs to padohmu paſchā laikā uſtemt un ar wiſſas Kurſemmes palihgu til jauki iſdarriht un zaur tam leeliftam paſtubbinah ſai ſkohlmeiſteri un jaunekti uſ dſeefnahm; dafchlaſs irr brihnijees un to nebuht nebijsa dohmajis, kā til jauki dſeedahs. O h̄t̄s, zik gohdigi un kahrtgi muhiſu ſemneeki maſk waldees un turretees, tad tik ween gribb; dafchlaſs irr brihnijees un bija kā brihnitees, kā ſtarb tik tuhktoschēem zauru deenu un nafti neweeng peedſehrūſcha, neweena trohſchna zehleja negaddijees. Dohbeles dſeefmu deena uſ tahdu wiſſi bījūt̄ Latweeſchu tautai ihſeni gohda deena.

Un beidſoht̄, zik leelas un labbas leetas mehſ ſawā tehwī ſemmē ſphejam iſdarriht̄, kad wiſſi ſamettamees weenā garrā un prahtrā no wiſſahm mallahm un augſti un ſemmi, weens oħram rohku paſneegdam, weens oħram ſirdi atwerdam. Taq̄ arridsan Dohbelē bija redſans. Pee ſcheem leelieem preekeem un ſeleeem labbu neem tee 275 rubli arri nebijsa ſmahdejami, kas ſanahze preeſch ſuelmehmu ſkohlas.

Taggad zellahs Latweeſchu tauta. Winnia zellahs man tā pehz kluuſbas laikeem, zaur ſemmes renteſchana, zaur mahju pirkſcham. Winnia zellahs brihwi bā pehz džimtsbahſchana ſaikem zaur wiſſadeem waldbas likku- meem, kas lauſchu kahrtas walbi lihdsina un wiſſeem lab- praht novehli ſawus Deewa dohru ſphejkus walkaht ir ſew ir brahleem par labbu, zaur jauku pagasta eeriki, kas ſem- neekus iſwedd no behru buhſchanaſ.

Winnia zellahs gaſmā pehz tumiſbas laikeem zaur ſkohlahn, kas paſchā wahjumā tafſhu ſphezina tautas

garu, zaur laiku raksteem un zaur grahamahm, kas apeet wissauri un wairo pasaules un debbesleelu atsifschahu un sapraschahu. Viana zellahs sawa tautibä pehz ta garra, kas taggad aisaem wissas pasaules tautas un ko it ne-weens no muhsu rohbeschahm neaisganahs.

Bet kad nu zellahs, tad lai nezellahs ta, ka truhst un irst wezzas fates, kas weenas semmes behrnus faseen un kas faseen Latweeshu tautu ar ihstas gaismas, brihwibas un tizzibas kohpeejem. Lai neeweschahs tahds launs gars, kas zaur neyalauchanohs, neustizzeschahs schlire sirdi no sirds, kahrtu no kahrtas, tautibu no tautibas. Lai neroh-nahs tahda dshfchanahs un grahbisfchanahs pehz wiss-dahm rektehm un akkratishanahs no wissa darrama un nessama. Lai neefaknojahs tahds leelmann prahts, kas kahroht kahro un prassift prassa, bet pats paleek parah-neeks ifkattam. Lai nepastahw tahda netaisna wezzu laiku apspreschana un lengeschana, ka tee spreesch un lenga, kas teescham nepajihj un neisproht ne fennejus, ne taggadejus laikus, kas nenomanna, ka graudus newarr mehroht ar ohlette un zella garenumu newarr swert ar swarreem. Lai newalda tahda pahrgudriba, kas irraid pustohka lehzejam un heidsahs leelu leelu mulkibä un faunä. Lai nezellahs leelibä, kas irr pohsta eesakumis, ka dohma pahrtilt bes mahzibas un bes padohma un to smohde un apsneij un to-mehr newarr bes tam pahrtilt un tadehl famaitajahs. Lai arstahj tas eslgais prahts, kas par katu neeku pats pree-kahpdamees launojahs un it pa nevateesu wissur sawu gohdu bauligi wakte, ka sche nelaupa un ka tur neaisteek, sebshu neweens us tam nedohma, to gohdu kam masnaht.

Tä lai nezellahs Latweeshu tautiba! Bet tä lai zellahs, ka aug ihstena gruntigä atsifschana un skohlas mahzibä, prohti tahda, kas nelihdunajahs raibumam, ko mahlberis vahrelisch pa wirsu, ka spihd no ahrpuisses ween, bet kas irr dshwibas spehls paschä sirdseeskä; un ohira kahrtä, ka aug tahda kreetnibä, kas atmett wissus tutschus leelischanas wahrdus un rahda tizzigus darbus un tizzigu darbu auglus. — kas nekaunahs strahdah bet kas kaunahs melloht, kas tehwusenimi mihko un to noproht, ka tehwusenimes gohdu un laimi ir tas wissmasakais peepalihds wai nihzinahi un pohstiht, wai fargah un wairoht.

Tä lai zellahs Latweeshu tauta. Un lai arri muhsu schihs deenas farunnas nahk par labbu Latweeshu tautai un muhsu mihlai tehwusenmei. Dixi.

Matteüs 5. 15.

Mihli laffitaji! Warbuht buhs weenam jeb ohtram gaddijees sawu zellu usnemt no Rihgas brauzoh, no wezzas Aldaschu pastes gar Behrgu muischu. Aldaschu draudsse; tas buhs kahdu puersfti no Behrgu muischas, Rihgas pussé, cercaudsijis jaiku jaunu nammu fmlschu kraujina, behrsu birses massä. Buhs arri pee muischas krohdina sawu sirdsju atpuhtinadams apjantajees schi namma dehs un buhs dsirdejis, ka ta jauna fmukla ehka irr Behrgu walsts pagasta un skohlas nams. Par schi skohlas namma gruntechanu un fwehtkeem gribbu nu schinni lappiuä stahstikt.

Behrgu walsts irr weena no tahm masakahm Wid-semme, nau pilnas 2 arklus semmes wehrtibä un skaita tikkai 15 fainneku mahjas, kurru leelaka dalla irr fweij-necki. Schis mass pagastinäc nu bija edrohischinajees fewim skohlas nammu buhweht, lai gan sunnadamis kah-das gruhtibas nessamas buhs. Bet no faweeim mihleem dsumt-kungeem pee schi darba skubbinati, to darbu, lai gan ilgaki gabja, tak pehdigi laimigi gallä wedda, pee ka dsumtfungi ar fawahm mihlestibas rohkahm teem bagatu palihdsibu fneedsa, skohlas grnti dahwinadami; buhwechahu, dselsi, keegelus, glahsi un ta pr. us pufi makfadi; skohlas semmi no 6 dahldereem 15 grascchein par lehtaku zennu pahrohdam; skohlmeistera lohni arri no sawas pusses wairodam; un drohischinadani. — Ta schi schi raddeni pawissam gattawa palissa.

10. Novemberis patti Mahrtina deena bij Behrgu pagastam ihsta fwehtku deena, kas labbä peeminaä lihds behrnu behrneem paliks; bija fwehtki, ko weens pagastis tik retti peedshwo; bija ta deenina, ko zeenigi muischas dsumtfungi ar zeenigu draudses mahzitaju un pagasta preekschneekem bija norunnajuschi par skohlas eswehstischanas deenian.

Pultsten 4tros pehz pusdeenaä atbrauza us skohlu zeenigi dsumtleckfungi ar draudses mahzitaju, kur jau neween Behrgu pagasta lohzelki, kam tik ween espehjams, preekschä bija, bet arri daschi no nahburgu walstehm atraddahs gaischä, zaur fwehtschu spohschumu apgaismotä istabä. Ar jaiku dseesmu us tschetahm balsim ar 84tas Dahw, dseemas wahrdeem fwehtki esfahzahs, ar kurreem wahrdeem arri zeen, mahzitajs esfahla, mihtus fwehtku weefus norahdiht us teem kalnem, no kurrenes nams palihdsiba nahk. Tad nehma no fw. bikkbeles is Salamana falkaneem wahrdeem 12. 7. „To taisnu nam s pastahwehs,” rahdidams tschettas leetas, kas pee namma pastahweschanas waijadligas; pirmu, to namma grunti. „To taisnu” nammam buhs pastahweht, kas rahdoht us to pateefu taisnibu, ko no schelastibas dabujam, kas irr muhsu grunts us wisseem laiskeem; norahdidams un pamahzidams, ka arri schinni nammä, kas arri pagasta teefas nams, taisniba kohpjama pee bagata, ka pee nabaga. Ohtra, ta namma gai fchums, kas ahri gi zaur skaidreem lohgeem eekschä spesfchahs, bet eekschäfigi zaur Deewa wahrdi gaischumu tohs, kas eekschä strahda, Deewam peenehmgus darra. Ta Mahrtina deena, pehz ka wahrdi arri to skohlu par Mahrtina skohlu gribboht nofault, atgahdinajohit ta Deewa wihra, kas nams to Deewa wahrdi gaischumu atkal us luktura zehlis, lai ta wisseem spihd, kas nammä irr. Trescha, ta namma filtums, kas tam eekschä dshwodamam to dshwi patihkamu darra, effohit ta mihlestiba, kas pee schi namma usfeschanas palihdsejusi un kas nammu darhds pastahwig, ja arri pee ta wišmasaka rahdita, kas scheitan effohit kohpjams. Zetturta, ta namma glih-tumis, kas schodeen zaur sawihstamu salnumu redjami.

bet kas norahdahrt us to ihstenu nammu glihtumu to taisnu, kas irr ta Deewam patihkamu dñhwoschana un gahjums pee wezzakeem un winnu behrneem schinni pagastā. Katre no schihm tscherrahm daskahm tikla zaur weenu perjchau pawaddita, kas, waj no dseedataju kohra us tscherrahm balsim, waj no draudses kohpā dseedata tikla. Tad turreja luhgšchanu, kur schis skohlas nams ar wiffeem, kas pee ta publejusches, Deewa rohkās tikla nowehleti un ta eeſwehthiſchanu heidsahs ar 377 dseefmas pirmas perſchas: „Lai Deewa wiffi lihds.“ Ar ihſeem wahrdeem wehl pateiza zeenigs mahzitajs zenigem muishas dñntleelungem, turkraft peeminnedams weenu no winnu preeſch gahjeem, kas schinni ruddeni preeſch 50 gaddeem Deewa preeſchā; aifgahjis, tāhdā zerribā, ka ta labba fehyla, ko winna mibleſtiba fawā laikā fawas walſts starvā ſehjuſi anglus neſſihs, un kas ſchodeen nu eſſoht atkal redſama ſalvojoht miheſtibas glihtumā. Wehl dewa pateizibu wiffas walſts wahrda pagasta pehrminderis garraku runnu turredams, eekſch ka peeminneja katru labdarritaju no paſcha wiffaugſtala waldineeka, muhſu mihla ſemmes tehwa, lihds tam wiffu maſakam. Wehl japeemini, ka leelungis, kas pats Mihgā dñhwo, us eeswehthiſchanas deenu maſas jaukas ehrgelites bija lihds atweddīs, ko Wahzjemme bija pizis un no fawu brahlu un mahfas pusses skohlai dolwinaja.

Bebz pehrminderi turreja pagasta wezzakais ihſu runnu, kam par grunti bija weenu bihbeles weetinu nehmis, rah-didams, ka miheſtiba dſemdinga miheſtibū; luhgdamis zee-nigus leelungus, neſmahdeht to maſu miheſtibas dahwanu, ko wifſ pagasts ſagahdajis ſawem miheſeem wal-dineekeem par pateizibas ſihni; paſneegdams leelamfungam ſudraba bikkeli un winna mahtei ſudraba maiſes kurwiti, eekſch ka arri maiſes ſukkulihts ko paſchi zeppuſchi, bij eekſchā lifts. Ar preeſtu tikka ſchihs dahwanas no abbeem ſanemtas, par ko leelungis, ſirdi kustinahts, pateizibas wahrduſ runnaja wahzu wallodā, tadeht, ka latwiſki neproht, ko zeen. mahzitajs pagastam latwiſki pahrtulkoja. Nu tikka no pag. wezzaka bikkeliſ ar wiħnu vildihts un ar daſchadahm laimes wehlefchanahm no fungu un pagasta pusses tulſchohts. Tā nu beidsahs tas jaukais brihdis skohlas nammā ar 377. dſeefmas 2. un 3. perſchu.

Pa tam bija walkars fawu ſeptitu ſtundu aifſeedis un ſeelmanhte ar ſeelmanu nu uſluhds wiffus walſts ſaim-neekus ar ſaimneechm, arri dſeedatajus, us muishu mal-tite, kur jau garri galdi zaur diwahm gaifchahm ſahlehm bija flakti un bagatigi aplaotu. Weena wiħna glahſe tulſchojabs bebz oħra, veer ka dſeefas laimes wehlefchanas atſkanneja, zo kurrahm ta pirmu muhſu miħlam ſemmes tehwam, ki fawtu aplaimotqajun un gaifmas miħlo-tajam neſta tikka. To malti wehl darrija patihkamu da-

ſha jauka dſeefma, kas tur klahit no dſeedataju kohra at-ſkanneja.

Ta pehdiga dſeefma bija: „Deewa Rungs irr muhſu ſtivra pils“, un taħs deenas preeſti un jaukumi heidsahs. Mihligeem meelasta dewejeem ar Deewu ſazzjuſchi, karts uſ ſawahm mahjahm ſteidsahs. Ta deena pagahjuſi, tee preeſti beiguſches, bet ka muhſu tehws Lutters ſawu dſeefmu heids, ta arri ſawu ſtaħſtinu nu ar minna wahrdeem gribbu beigi: „Mums debbes manta paſliks.“ C. B.

Garrigas druzinas.

Kas neka nebi hſtahs un neko nezette, tas war drohſchi pateeſibū ſluddinah. Kas weenu no ſchihm leetahm neſpej, darra gudraki ſawa meera un taisnas pateeſibas deht, kad tas labbaki kluſſu zeefch! — — Pa-teeſibas apleezinatajeem wajag daſchahrt zaur padohſchanohs uſwarreht. — — Jahnis Huſs us degdamas malkas fahrtu (kad wiſch tappa ſādedſinahs) mahzija wehl ſtrakti un drohſchaki, ka uſ ſawu kanzli.

Kas gribbetu Bihbeles tumſhas weetas atmett, tam wajjadsetu papreeſch ſawu paſchu eekſchliſi buhſchanu labbaki aplubkoht, neggi arri tannu irr it gaifch, jo frehſlibā ir pat wiſhu gaifchais rakſis gruhti laſſams.

Kas gribb ſtrihdinā mestees, tam wajag ſargatees taħdas leetas teikt, ko oħtes — warr atfist.

Pat to wiſlabbaku ſeewu irr ta turrara, kas ſawem behrneem tehwa apgaħdaſchanu, kad tas mirtu, wart vildiht. E. F. S.

Breeſch Sallapils latw. mehmukurlu ſkohla			
no Waltaiku mahzitaja Weide k. tappa eemakſati:			
no Kasdangas pagosta	27 rubl.	13 kap.	
“ Tahſch-Padurras	12 "	22 "	
“ Behrbohnes	7 "	85 "	
“ Laides	4 "	94 "	
“ Apuses	2 "	60 "	
“ Puhnu-Wezpils-Kaptſchu	3 "	10 "	
“ Kalvenes	1 "	87 "	
“ Kalnamuſchas	2 "	25 "	
“ Walteiku pils	2 "	85 "	
“ Rudbarschu	— "	34 "	
“ Wanges	— "	30 "	
“ Pelzes	— "	20 "	
“ Waltaiku Wahzu draudses	41 "	58 "	
	paſiſſam		
	108 rubl. 23 kap.		

Telgawā, 15. Dezember 1870.

Mahzitajs R. Schulz,
mehmukurlu ſkohlas direktors ne Kursemmeſ
pusses.

Latv. Mihgħu apgaħdataj: J. W. Safranowicz.

Druſtablo vev J. W. Steffenbagen un debla.